



**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2021- ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 5**

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. Διχοτόμηση του χαρτονομίσματος
- β. Ομάδα των Ιαπώνων
- γ. Εθνικές γαίες

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- α. Στην διάρκεια του 19ου αιώνα έγιναν πολλά δημόσια έργα για την εξυπηρέτηση της ναυτιλιακής δραστηριότητας.
- β. Η προσάρτηση των Επτανήσων και της Θεσσαλίας στην Ελλάδα άλλαξε τα δεδομένα στην βιομηχανική δραστηριότητα.
- γ. Όταν ήρθε στην Ελλάδα ο Δ. Υψηλάντης πρότεινε τη δημιουργία ενός συγκεντρωτικού συστήματος διακυβέρνησης.
- δ. Στόχος του Εθνικού Κόμματος του Κ. Μαυρομιχάλη ήταν η "Ανόρθωση".
- ε. Κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα, το κράτος δεν ασχολήθηκε με το ζήτημα της αποκατάστασης των προσφύγων.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

α ΟΜΑΔΑ Β΄

Β1. Να αναφερθείτε στις συνέπειες του ελληνοτουρκικού πολέμου:

- α. Στην πολιτική ζωή της Ελλάδας
- β. Στο προσφυγικό ζήτημα κατά το 19^ο αιώνα

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στο ρόλο κομμάτων, στην πολιτική ζωή της χώρας μετά τη Μικρασιατική καταστροφή.

Μονάδες 10



Με βάση τα στοιχεία που θα αντλήσετε από τα πιο πάνω παραθέματα και το σχολικό εγχειρίδιο, να απαντήσετε στα εξής ερωτήματα:

- α)** Πώς εμφανίζεται στο πολιτικό πεδίο η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων;
β) Ποια είναι τα κυριότερα επιχειρήματα που διατυπώνει κάθε πλευρά;

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η κρίση στις σχέσεις αυτοχθόνων και ετεροχθόνων

Στα 1844 (...) για πρώτη φορά περιγράφονται με κάποια ακρίβεια τα διακυβευόμενα. Στο τρίτο άρθρο του Συντάγματος (...) επρόκειτο πάλι για τον καθορισμό των ιδιοτήτων του Έλληνα πολίτη, που όμως τώρα, στη συζήτηση, συγγεόταν με τον ορισμό των προσόντων του Έλληνα δημοσίου υπαλλήλου. Η σύγχυση υπαινίσσεται το κύριο πρακτικό όφελος που έμοιαζε να έχει για πολλούς ο τίτλος του πολίτη. Το θέμα ήταν να αποδειχθεί σε ποιους χρωστούσε το ελληνικό κράτος μια θέση στη δημοσιοϋπαλληλία.

Στη συζήτηση ο άξονας αναφοράς είναι κοινός για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: είναι το 1821, που οι μεν ετεροχθονιστές εξαίρουν ως επανάσταση όλης της ελληνικής φυλής, απέναντι στην οποία η Ελλάδα έχει αναλάβει ορισμένες δεσμεύσεις. Ενώ οι αυτοχθονιστές επιμένουν στα πράγματα (...). Γι' αυτούς δεν ενδιέφεραν οι αρχικές προθέσεις, αλλά το γεγονός ότι η επανάσταση εντοπίστηκε έτσι κι αλλιώς στον ελλαδικό χώρο, και συνεπώς η ίδια η ύπαρξη του κράτους οφειλόταν στις υπηρεσίες των κατοίκων αυτού του χώρου. Και ενώ οι πρώτοι είχαν την άνεση να κινηθούν στα λίγο ή πολύ γνωστά πλαίσια της επαναστατικής συνθηματολογίας, η επιχειρηματολογία των δεύτερων αποτελούσε ακριβώς παρέκκλιση από την αναδρομική αυτή ομοψυχία.

Έλλη Σκοπετέα, Το «Πρότυπο Βασίλειο» και η Μεγάλη Ιδέα, Αθήνα 1988, σσ. 51-52.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Το προνόμιο του δημοσίου υπαλλήλου

Η υπηρεσία στον κρατικό μηχανισμό ως πηγή πλουτισμού είχε σχέση όχι με τις γλίσχρες αποδοχές του κρατικού υπαλλήλου, αλλά με τη νόμιμη ή την παράνομη χρησιμοποίηση της κρατικής θέσεως για τον πλουτισμό του κατόχου. Η φοροδιαφυγή, η προτεραιότητα στην αγορά εθνικών γαιών και η εξασφάλιση άτοκων κρατικών δανείων (...) ήταν τα μέσα πλουτισμού που είχε στη διάθεσή του ο κρατικός υπάλληλος.

Νικηφόρος Διαμαντούρος, Η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας, Ι.Ε.Ε., τ. ΙΓ΄, σσ. 110-111.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η αντιπαράθεση αυτοχθονιστών και ετεροχθονιστών πληρεξουσίων στην Εθνοσυνέλευση, 1843-1844

Ο Ιωάννης Μακρυγιάννης (πληρεξούσιος Αθηνών, αυτοχθονιστής) υποστήριξε τον αποκλεισμό των ετερόχθονων από τις δημόσιες θέσεις: «Από τον παριωτισμό μας εσαπίσαμεν το σπίτι μας· μας φθάνει πλέον ο πατριωτισμός. Ας αγκαλιάσωμεν τον βασιλέα μας να φικιάσωμεν το σπίτι μας. Αυτοί [οι ετερόχθονες] εκάθησαν τόσα χρόνια και έτρωγαν ψωμί και έφεραν την πατρίδα μας άνω-κάτω. Ας καθίσωμεν τώρα και ημείς να φάγωμεν ψωμί».



Ο Ευστάθιος Σίμος (πληρεξούσιος Ηπειρωτών, ετεροχθονιστής): «Εν μόνον ήτο το βέβαιον, ότι ολίγον ή πολύ, μικρόν ή μέγα μέρος της από αίματα πλημμυρούσης [ελληνικής] γης ήθελεν μείνει ελεύθερον αυτό το μέρος έπρεπε να είναι η κοινή πατρίς όλων των επαναστησάντων Ελλήνων, όλων των κατοίκων των επαρχιών εκείνων όσοι εις τον πόλεμον ηγωνίσθησαν, εθυσιάσθησαν, έπαθον, κατεστράφησαν. Ιδού η μεγάλη συνθήκη, η συνδέσασα τας επαναστατησάσας ελληνικάς επαρχίας, ιδού το μέγα προς αλλήλους συνάλλαγμα των Ελλήνων γραφέν όχι με μελάνην, αλλά με αίμα. Ήτο ένωσις ειλικρινής, ήτο ένωσις αδελφική. Ποίος εις την μακαρίαν εποχήν εκείνην, εποχήν κινδύνων, εποχήν των παθημάτων, αλλά και εποχήν δόξης και ακραιφνούς τότε πατριωτισμού, ποίος ήθελε φροντίσει, ποίος ήθελεν ειπεί ό,τι άλλο παρά κοινή ήθελεν είσθαι η μέλλουσα τύχη των ηνωμένων εκείνων λαών, των αδιαίρετων εκείνων επαρχιών;»

1. Δημάκης, Η Πολιτειακή Μεταβολή του 1843 και το Ζήτημα των Αυτόχθονων και Ετερόχθονων.

Μονάδες 25

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις να καταγράψετε:

α) το χρονικό γεγονός μετά τη συγκρότηση της Κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης και την κήρυξη Κωνσταντίνου ως έκπτωτου, έως την υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών με έμφαση στην τύχη της Σμύρνης και της «Μεγάλης Ελλάδας»

Μονάδες 15

β) τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις μετά την ήττα του Βενιζέλου.

Μονάδες 10

Κείμενο 1

«Την 13η Δεκεμβρίου 1916, πλήθη λαού συγκεντρώνονται στο Πεδίον του Άρεως για να αναθεματίσουν το Βενιζέλο[...] «Ανάθεμα!» φωνάζει ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος πλην Μακεδονίας, περιστοιχιζόμενος από μέλη της Ιεράς Συνόδου.[...] Απτόητος ο Βενιζέλος απ' τη «μεσαιωνική» βαρβαρότητα στρατολογεί δικό του στρατό στη Μακεδονία[...] Μέσα σ' αυτή την κατάσταση βρίσκει την ευκαιρία να κηρύξει έκπτωτο τον Κωνσταντίνο...»

Β. Ραφαηλίδης, Ιστορία του Νεοελληνικού κράτους, 1830-1974, εκδ. Του 21ου, σελ. 92- 93.

Κείμενο 2

«...Ο Βενιζέλος βρίσκεται πια στο ζενίθ των διπλωματικών του επιτυχιών. Δυο μέρες μετά την υπογραφή της Συνθήκης των Σεβρών δυο βασιλόφρονες αξιωματικοί, επιχειρούν να τον δολοφονήσουν στο σταθμό της Λγση στο Παρίσι αλλά τον πληγώνουν μόνο στο χέρι. Η απόπειρα είχε θλιβερό αντίκτυπο στην Αθήνα[...] άνδρες της δημόσιας ασφάλειας δολοφονούν τον Ι. Δραγούμη, γνωστό για την πατριωτική του δράση στη Μακεδονία..»



Απ. Βακαλόπουλος, *Νέα Ελληνική Ιστορία 1204-1985*, εκδ. Βάνιας, Θεσ/κη 1988, σελ. 365.

Κείμενο 3

Από την πλευρά του το Αντιβενιζελικό (μετά το Νοέμβρη του 1920) καθεστώς απάντησε με νέο κύμα παρακρατικής βίας και ποινικών διώξεων κατά των Φιλελευθέρων. Ακραίο δείγμαμισαλλοδοξίας υπήρξε η απόπειρα δολοφονίας του δοξασμένου ναυάρχου Π. Κουντουριώτη, τον Δεκέμβριο του 1921. Οι ποινικές διώξεις όπως και το 1915-17, στόχευαν σε όσους έδιναν την παραμικρή αφορμή για να κατηγορηθούν για «εξύβριση του Βασιλέως». Με την κατηγορία αυτή προφυλακίστηκαν οι επτά που υπέγραψαν το λεγόμενο «Δημοκρατικό Μανιφέστο» (με επικεφαλής τον Αλέξανδρο Παπαναστασίου) μετά τη δημοσίευσή του (ήδη λογοκριμένου) στις 12 Φεβρουαρίου 1922. Ο δημοσιογράφος και εκδότης Ανδρέας Καβαφάκης που το είχε δημοσιεύσει, δολοφονήθηκε στις 21 Φεβρουαρίου. Τον Ιούνιο οι επτά υπογράφωντες καταδικάστηκαν σε τριετή φυλάκιση από το Κακουργοδικείο Λαμίας.

Γιώργος Μαυρογορδάτος σελ. 45-146, 1915 Ο Εθνικός Διχασμός.

Πηγή 4



Εθνικός Διχασμός: οπαδοί του Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη στις 6 Μαΐου 1917 (αριστερά) και οπαδοί του Κωνσταντίνου στη Βέρνη της Ελβετίας στις 21 Μαΐου 1917 (δεξιά). Μονάδες 25

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.



ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ΄ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 11.00 π.μ.

**ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ.
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**